GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ב, 2022
מספר השאלון: 1262
שם התלמיד/ה: _____

תנ"ך

שאלון 1262 (אקסטרניים)

הוראות לנבחן

מדינת ישראל, משרד החינוך
סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ב, 2022
מספר השאלון: 1262
תנ"ך
הוראות
א. משך הבחינה: שעה וחצי.
מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון – סיפורי ראשית העולם והאנושות – (2×40) – 80 נקודות
פרק שני – נושאי הבחירה – (1×20) – 20 נקודות
סך הכול – 100 נקודות
ב. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך עברי שלם בלי פירושים ובלי תוספות.
מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
ג. הוראות מיוחדות: (1) אין להעתיק את השאלה; יש לכתוב את מספרה בלבד.
(2) יש להתרכז בנושא. יש לשים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.
יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה. כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.
בהצלחה!

כללי המענה במועד זה (קיץ תשפ״ב): כללי המענה מודפסים בשאלון עצמו. פרק ראשון – שתי השאלות 1–2 (40 נקודות לכל שאלה); בכל שאלה סעיף א חובה (25 נקודות) ועוד סעיף אחד מן הסעיפים ב–ג (15 נקודות) = 80. פרק שני – שאלה אחת מן השאלות 3–4 (20 נקודות); בשאלה שנבחרה לא הודפסה בחירה בין סעיפים (שאלה 3: 10 + 10; שאלה 4: 12 + 8). מבנה זה תואם את מכתב הפיקוח על הוראת המקרא בחינוך הממלכתי מ־15.12.20 על מבנה שאלון 1262 (פרק ראשון 2×40 = 80; פרק שני 1×20 = 20). מסמך התובנות של הפיקוח לקיץ תשפ״ב (04.08.22) מציין באופן כללי ש"המיקוד וחוקי המענה, הקלו עד מאד על המורים והתלמידים", אך אינו מפרט כללי מענה אחרים לשאלון 1262. מסמך רשמי נפרד המפרט כללי מענה אחרים למועד זה לא נמצא במקורות שבידינו, ולכן מובא המבנה כפי שהודפס בשאלון.

הערה לפתרונות: בפסוקים המצוטטים השם המפורש נכתב בצורת ה׳ (גם עם אותיות שימוש: וַה׳, לַה׳, בַּה׳). בשאלון הזה אין צילומי פסוקים (רק משלי לא, ל מובא בגוף שאלה 3 בניקוד חלקי, כפי שהודפס); נוסח הפסוקים בפתרונות הוא הנוסח המסורתי, בניקוד ובלי טעמים.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – סיפורי ראשית העולם והאנושות

(80 נקודות)

ענו על שתי השאלות 1–2 (לכל שאלה – 40 נקודות).

בכל שאלה, ענו על סעיף א — חובה (25 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב–ג (לכל סעיף – 15 נקודות).

1. גן עדן: החטא, העונש והגירוש

(40 נקודות)

(ראו בנספח: רש"י על בראשית ג, ח – כפי שמובא בשאלון (שאלה 1), ש' שפרה, "חוה – האשה המורדת" – כפי שמובא בשאלון (שאלה 1))

קִראו בראשית, פרק ג', פסוקים ח'–כ"ד.

ענו על סעיף א (חובה).

א. בפסוקים אלה מתוארת פגיעה בקשר בין האדם לאישה, בקשר בין האדם לאל ובקשר בין האדם לאדמה. הביאו מפסוקים אלה ראיה אחת לפגיעה בכל אחד מן הקשרים המודגשים בקו, והסבירו אותה. בססו את התשובה על הכתוב (סך הכול – שלוש ראיות והסברן).

(25 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

(1) בסיפור גן עדן לדמות האל יש מאפיינים אנושיים.

הביאו לכך דוגמה אחת מפסוקים ח'–י' ודוגמה אחת מפסוק כ"ב. הסבירו את הדוגמאות.

(8 נקודות)

(2) ייחוס מאפיינים אנושיים לאל מעורר קושי תאולוגי (אמוני).

קִראו את פירוש רש"י על פסוק ח'.

"שמעו את קול הקדוש ברוך הוא שהיה מתהלך בגן".

כיצד רש"י פותר את הקושי התאולוגי העולה מפסוק ח'?

הביאו ביסוס לפירוש רש"י מפסוקים ח'–י'.

(7 נקודות)

(15 נקודות)

ג. קִראו פסוקים כ"ב–כ"ד.

(1) לפי פסוקים אלה, ציינו והסבירו שתי סיבות לגירוש האדם מגן עדן. (8 נקודות)

(2) קִראו את דברי ש' שפרה שלהלן.

"הקללה האלוהית היא שיצרה את הברכה האנושית [...] אומנם בזיעת אפך תאכל לחם ובעצב תלדי בנים, אבל הקללה היא שהעניקה לאדם ולחוה את מהותם האנושית, ויש בה הבטחה לצמיחתה של ציוויליזציה".

(ש' שפרה, "חוה – האשה המורדת", מתוך קוראות מבראשית, ידיעות אחרונות, ספרי חמד, 2008, עמ' 65)

מהי הטענה של ש' שפרה, והאם אתם מסכימים עם טענתה? הסבירו את התשובה, ובססו אותה על הכתוב.

(7 נקודות)

(15 נקודות)

2. מגדל בבל

(40 נקודות)

(ראו בנספח: אבן עזרא על בראשית יא, א – כפי שמובא בשאלון (שאלה 2))

קִראו בראשית, פרק י"א, פסוקים א'–ט'.

ענו על סעיף א (חובה).

א. (1) מהו עקרון הענישה בסיפור מגדל בבל? (5 נקודות)

(2) הביאו שתי דוגמאות מן הקטע המבטאות עיקרון זה, והסבירו אותן. בססו את התשובה על הכתוב.

(20 נקודות)

(25 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

(1) קִראו את הפירוש של אבן עזרא לצירוף "דברים אחדים" (פסוק א').

"בימים ההם דברי חכם וכסיל היו אחדים".

הסבירו את הצירוף על פי הפירוש של אבן עזרא. (7 נקודות)

(2) סיפור מגדל בבל מתאר מעבר מעולם של "שפה אחת ודברים אחדים" לעולם של ריבוי שפות ודעות. האם עדיף עולם של "שפה אחת ודברים אחדים", כמו העולם המתואר בקטע, או עולם של ריבוי שפות ודעות?

נמקו את התשובה. (8 נקודות)

(15 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ג. קִראו פסוק ד' וגם שמואל ב, פרק ז', פסוקים ח'–ט' וישעיה, פרק נ"ו, פסוקים ד'-ה'.
(1) בשלושת הקטעים האלה נזכרת "עשיית שֵׁם".
ציינו באיזה מן הקטעים היחס לעשיית השֵׁם הוא שלילי, ובאיזה מהם היחס הוא חיובי.
הסבירו מה יכולה להיות הסיבה ליחס השונה. (10 נקודות)
(2) קִראו גם שמואל ב, פרק י"ח, פסוק י"ח (פסוק זה מופיע בסוף הסיפור על מרד אבשלום).
האם היחס לעשיית שם בפסוק הזה הוא חיובי או שלילי? נמקו את התשובה, ובססו אותה על הכתוב.
(5 נקודות)

(15 נקודות)

פרק שני – נושאי הבחירה

(20 נקודות)
ענו על אחת מן השאלות 3–4.

---

3. אשת חיל: משלי ל"א ורות

(20 נקודות)

על אהבה וחסד

קִראו משלי, פרק ל"א, פסוקים י'–ל"א.

א. (1) ציינו שלושה תחומי עיסוק שונים של אשת החיל. בססו את התשובה על הכתוב. (4 נקודות)
(2) "שקר החן והבל היֹפי אִשה יִראת ה' היא תתהַלָל" (פסוק ל').
מדוע בחר הכותב להזכיר קביעה זו לקראת סוף מזמור ההלל לאשת החיל? נמקו את התשובה.
(6 נקודות)

(10 נקודות)

ב. קִראו גם רות, פרק ב, פסוקים ה'–י"א ופרק ג', פסוקים ו'–י"א.
(1) על פי פסוקים אלה, הסבירו מדוע בֹעז מכנה את רות "אשת חיל". (5 נקודות)
(2) אחת מן התכונות של אשת החיל במשלי היא חוכמתה.
הביאו מן הקטעים ברות דוגמה אחת לחוכמתה של רות, והסבירו את הדוגמה. (5 נקודות)

(10 נקודות)

4. דוד וגלִיָת

(20 נקודות)

בין שאול לדוד

קִראו שמואל א, פרק י"ז, פסוקים א'–ז' ופסוקים ל"ב–מ"ט.

א. דוד בחר להילחם בגלְיָת הפלִשתי בלי להיעזר בשריון ובנשק של שאול.
(1) הביאו ראיה אחת המלמדת שדוד נהג באחריות כאשר בחר לוותר על השריון ועל הנשק של שאול.
הסבירו את הראיה, ובססו אותה על הכתוב. (6 נקודות)
(2) הביאו ראיה אחת המלמדת שדוד נהג בחוסר אחריות כאשר לא לקח את השריון ואת הנשק של שאול.
הסבירו את הראיה, ובססו אותה על הכתוב. (6 נקודות)
(12 נקודות)

ב. סיפור דוד וגלְיָת מסמל את גבורתו של הקטן והחלש בעימות שלו עם החזק והמאיים, ואפשר ללמוד ממנו על דרכים להתמודד עם החזק הנוקט אלימות ואיומים.
ציינו והסבירו שתי דרכים שבאמצעותן בחר דוד להתמודד עם האלימות ועם האיומים של גלְיָת.
בססו את התשובה על הכתוב. (8 נקודות)
(8 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

נספח – המקורות

רש"י על בראשית ג, ח – כפי שמובא בשאלון (שאלה 1)

שמעו את קול הקדוש ברוך הוא שהיה מתהלך בגן

ש' שפרה, "חוה – האשה המורדת" – כפי שמובא בשאלון (שאלה 1)

הקללה האלוהית היא שיצרה את הברכה האנושית [...] אומנם בזיעת אפך תאכל לחם ובעצב תלדי בנים, אבל הקללה היא שהעניקה לאדם ולחוה את מהותם האנושית, ויש בה הבטחה לצמיחתה של ציוויליזציה
(ש' שפרה, "חוה – האשה המורדת", מתוך קוראות מבראשית, ידיעות אחרונות, ספרי חמד, 2008, עמ' 65)

אבן עזרא על בראשית יא, א – כפי שמובא בשאלון (שאלה 2)

בימים ההם דברי חכם וכסיל היו אחדים

כל הבגרויות בתנ"ך עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/tanach